

Inserati se sprejemajo in velja ristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znes vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Ali so to res Slovenci?

V govoru, ki ga je imel dr. Schaffer v kazini o svojem djanji na državnem zboru, je potrdil, kako so bili nemški in 4 slovenski „verfassungstreuerji“ v edinosti skor v vseh prasnih „svobode in izobraževanja“, to se pravi v vsem, kar koli je bilo zoper katoliško cerkev. Upa tudi, da bodo še v prihodnje nemški in slovenski ustavoverci edini zoper „protivnika v deželi“ (to je, zoper rimsko-katoliške vernike). Iz tega menda katoliški Slovenci dosti jasno vidijo, koga so volili v državni zbor, kateri so volili „ustavoverce“, bodi si z nemškim ali slovenskim jezikom. To potrjuje tudi slovenski list, ki nejevero razširja, rekoč: „Res je, da imajo svobodoljubi vseh narodov solidaren (zedinjen) boj proti ultramontanstvu“. (To je, zoper katoliško cerkev, kar vsak vé.)

Da sedanje tako imenovano „svobodoljubje“ ni nič drugega kakor Antikristov misijon, k temu ni treba več nobenega pojasnovanja. — Ravno ta list pravi, da je sporazumljenje (med nemškimi in slovenskimi ustavoverci) gotovo le takrat, „kadar bodo dozdanji protivniki v narodnih vprašanih pravični“ (tedaj, če tudi cerkvi ostanejo oboji krivični). „Narod“ Schafferja prša: „Ali je tisti liberalen, ki hoče narod tujčiti? Mi pa prašamo „Narod“: Ali je tisti liberalen, ki hoče narod poneveriti?“ Nam se zdi, da tudi to se pravi „narod tujčiti“ če zatira kdo njegovo domačo vero, njegove domače šege, domače duhovstvo, hvali pa „tujega“ Lutra, veseli se trinoštva, s kakoršnim Bismark svobodo zatira. Jezik je samo en del pri človeku, kdor je za jezik obvisel še pri Slovencih, sovraži pa s

peklensko jezo srce, to je, napravo za večno srečo Slovencev, on ni Slovenec!

In kakošno srce ima ta list tudi za sedanjost revščino in trpljenje Slovencev, ako naznanovaje tolike nesreče po nevihtah zatarna: „kaj bo ubogim kmetom početi!“ ne pravi pa: „spreobrnimo se k Bogu, ki smo s pregrehami njegovo pravico na maščevanje klicali?“

V dokaz, kakošno omiko ta ničvredni list razširja, naj pristavimo še kaj drugega. Že enkrat je prav po „selmsko“ na oder stopil in zasramoval s „popom“ po svoji kosmati oliki nekega zbezanega reveža duhovna, ki boje sem ter tje po krémah je in za plačilo zgine, kakor pravi ta list. V vsakem stanu se nameri, da kdo iz kakoršnih koli vzrokov v nered pride, lahko tudi iz kake natorne skaze, in le najbolj surov kosmatuh z reveži in z zgubljenimi ljudmi burke uganja, kakor ima navado „Narod“, kadar kacega „ultramontanca“, ali še zlasti katoliškega duhovna v grebén dobí. Odpadniki, kakor Vogrić, to so možje po njegovi volji, ker je sam „quasi unus ex iis“. Čudimo se, da se lastniki „Narodne tiskarne“ ne sramujejo tacega lista, ki je ne le brez vsake postavnosti, ampak se tudi skor pri vseh njegovih napadih skaže, da je njih podlaga laž, strast in osebno maščevanje. Kdor ne vidi, da taki list slovenski narod v pogin tira, mora biti v resnici čisto slep in gluhi — za blagor našega ljudstva.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 26. junija. (Izv. dop.)

Kdor z zvijačami in lažmi zagovarja početje svoje, temu je težko priti do kože, ker tudi

to, kar se mu pové, nalašč narobe tolmači ali vsaj drugim besede prevrača in jim daje tak pomen, kakoršnega nikakor nimajo. Mi smo v nekem zadnjih listov, govoré o „Narodovcih“, rekli, da od naših nemškutarjev niso bistveno različni, t. j. principi so obem enaki, in da vse, kar jih še loči, je le formalna stvar, namreč — jezik. Današnji „Narod“ se brž poprime teh besed in jih porabi za to, da bi nas sumničil in občinstvu denunciral kot ljudi, ki za slovenski jezik nič ne marajo. Vsak človek, ki slovenski ume, bo pa v onih naših besedah našel to, kar hočejo reči, namreč: nemškutarji govoré v svojem konstitucijskem društvu nemški, „Narodovci“ pa bodo v svojem liberalnem društvu govorili slovenski, ta razloček je med temi in onimi in ta razloček je le formalnost, ker imate obé društvu sicer načela enaka. Da smo hoteli to reči — in to je resnica — je pač vsak, prebravši naše besede, razumel, le „Narod“ ne, ker ni hotel razumeti. Mi smo se še povsod odločno poganjali, se poganjamo, in se bomo poganjali za slovenski jezik v šolah, uradnih itd., to spričalo nam mora dati vsak, kdor nas pozna in nam hoče pravičen biti; še bolj se poganjamo zanj kakor „Narodovci“, ki se bratijo z nemčurji, toraj se mešajo med gnjilo sadje, kjer so v veliki nevarnosti zgubiti še to pičico narodnega duhá, kar ga morda še imajo.

Toraj, „Narode“, opraviči svoje sumnje, sicer ti moram še enkrat reči, kar smo ti že rekli, da si — sleparski list, ker skušaš vedno le slepiti narod.

Iz Ljubljane, 25. junija. (Izv. dop.)

„Narod“ se vjeda zato, ker zavračamo na strahovanja, ki jih Bog pošilja zavolj nevére in

Podlistek.

Statistični listek.

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

(Dalje.)

Pred hudo vojsko s Prusi in z Italijani prevozili so leta 1865 po vseh avstrijskih železnicah 12½ milijona ljudi in 200 milijonov

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo premnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodznanskega in državoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tilly v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternolliu v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinici v Mariboru, pri Blankéu v Ptuj — pa pri spisateljki in založniku samem v Trstu. — Vred.

centov blaga. Pruska vojska pa je tako zavrnila razvitek avstrijske kupčije, da se l. 1866 vožnja po železnicah ni skoro prav nič pomnožila. Znatno se je le pomnožila pri številu ljudi, kajti prevozili so jih 15½ milijona, neznatno pa pri blagu, katero je isto leto tehtalo 217 milijonov centov. Poslej se je vožnja ljudi in blaga posebno nagloma množila, kar naj za zadnja 4 leta kaže sledeči pregled. Po železnicah je namreč potovalo

leta 1870:	19,583.000 ljudi
„ 1871:	25,816.000 „
„ 1872:	34,688.000 „
„ 1873:	40,583.000 „

Po takem je preteklo leto po avstrijskih železnicah potovalo 21 milijonov ljudi več ko leta 1870, to je velikanski napredek, prav primeren velikemu razvitku dolgosti vseh železnic (in dunajska razstava). Razmerno se je leta 1873 peljalo za 107·23% več ljudi ko leta 1870; ali za 16·99% (namreč 5894000 glav) več ko leta 1872; in za 57·19% (14766000 glav) več ko leta 1871.

Zeló, če ravno ne v istej razmeri, se je množila množica prevoženega blaga, kar v

skupnih svotah kaže sledeči pregled; prevozili so namreč

leta 1870:	400,103.000 centov blaga
„ 1871:	503,066.000 „
„ 1872:	564,347.000 „
„ 1873:	660,202.000 „

Po takem so ga leta 1873 prevozili 260 milijonov centov več ko leta 1870; razmerno za 64·97 stotink. Razloček med letoma 1873 in 1872 iznaša 95,854.000 centov, to je 14·15%, med letoma 1873 in 1871 pa absolutno 157,135.000 centov, to je 31·23%.

Navedena števila očitno kažejo veliko važnost železnic. Naj tu sem vstavim še dohodke, ktere so železnice iz prevažanja ljudi in blaga dobivale v raznih letih. Leta 1865 dobile so železnice skup 76 milijonov goldinarjev; naslednje leto dobile so 86½ milijona goldinarjev. Zadnja leta pa njih dohodke kaže sledeči pregled

leta 1870:	127,373.000 gold.
„ 1871:	152,411.000 „
„ 1872:	160,492.000 „
„ 1873:	185,685.000 „

pregreh sedanjega časa. Iz naših beséd si zgnjete po svoji šegi kak stavek, pa hajdi z „liberalnimi“ zobmi va-nj! Tu ti frtači z „neupogljivimi natornimi prikaznimi“, — z „neumnostjo in fanatizmom proti svobodomiselnim elementom“ (kako mično in učeno!), — z „verskim ščuvanjem“, da je joj! Drugi pot zopet drugač. — Ne mara misli s takim udrihanjem svoje vsakdanje bogoskrunstvo pred čitatelji zakriti, ali olepšati? Če nima več Bog natore v svoji oblasti, jo imate kali Vi? Zakaj pa ne odvrnete hudih ur svojim rojakom? Saj ste „domoljubi“? Ali če sami nimate natore v oblasti, kako da jo Bogu iztrgujete in za „vražo“ naznanujete, ako Boga prosimo, naj bi nesreče od nas odvrnil?

Prašamo pa: Komu je verjeti, ali Bogu, ki po vsem sv. pismu za grehe žuga kazni, hude letine, boleznj itd., ali pa nemara „Narodu“, ki zaničuje Boga in vero va-nj in v njegovo razodenje? Se bomo mar Slovenci še le od „spridenih študentov“, ki so šolo na kol obesili, naučili, kaj da je „vraža“ in kaj „resnica“? Pri njih je vraža blezo tudi „molitev“, „maša“, „pobožnost“, „svetost“ in skor vse, kar je Slovincem svetega. Njih list dan na dan vse to in tako zasramuje. Kakor sitna muha se zaletuje v vsako največo in najmanjšo cerkveno reč in vse okiduže, če tudi ne vé in ne veruje o tem dosti več, kot umazana muha.

Ne manj smešna je njegova doslednost, kajti svoje od zagrizene togote prekisano psovanje neprenehoma brizga v prečastitljivo naravo Kristusovo, ktero pa vendar sam imenuje: „naša cerkev“. Čudno; tedaj tudi „tvoja cerkev“? . . . Pa se tako proti nji obnašaj! Povej vsak živi človek, ki imaš še kaj uma in pameti, kakošno veljavo ima v tvojih očeh človek, kateri tiste, ki jih čisla z imenom: „naša družina“, — „naša hiša“, pred vsim svetom tako kajfa in lažljivo obira, kakor „Narod“ tisto naravo, ki jo sam imenuje: „naša cerkev“? „Kdor grdi svoje, grdi samega sebe“. Če tedaj kdo pozna kacega juda, mohamedana, kvakarja, ki s svojci vred sam sebe tako tepta, kakor list „Narodnih tiskarničarjev“, naj ga pa pové!

Iz tržaške okolice, 20. junija. V Trstu se je ustanovilo novo politično društvo pod imenom: „Tržaško domorodno društvo — Societa patriotica triestina“, čigar naloga bi bila, da pospešuje blagostanje mesta,

in da tudi o času volitve skrbi, da može, kojim bije srce za domovino, v mestni, oziroma deželni zbor spravi — in vsak pravi Tržačan je z veseljem to društvo pozdravil, kajti skrajni čas bi bil, da se vzame krmilo iz rok onim, kateri se ne ozirajo v Avstrijo, ampak veliko več čez morje škilijo in sreče iščejo v po njih mislih „blaženi“ Italiji. — Društvo to se je že konstituiralo, pa kakor je razvidno iz poročila v časniku „Il Corriere“, zastonj bodeš iskal onega patrijotičnega duha, kateri bi imel v društvu vladati, kakor smo omenili. Prvo, kar se je v tem novo-konstituiranem društvu sklenilo in kar še nobeno drugo društvo v Trstu storilo ni, je bilo:

1. Da se postavodajni krogi zahvalijo za potrditev „konfesijonelnih postav“, — in 2. da naj se ministerstvo naprosi, da se, gledé na neredé pri letošnji procesiji sv. R. Telesa, v prihodnje omenjena procesija omeji. Kakor slišimo, je vsled tega nespametnega sklepa vrli okoličanski poslanec vitez Lozer koj naznanil svoj izstop iz vodstva tega društva, rekoč, da se taki „patrijotizem“ z njegovo vestjo ne strinja. Kaj bodo storili drugi odlični katoličani, n. pr. baron Pascottini in drugi, ni še znano.

Po silno hudi vročini (27°R v senci) nastopili so v Trstu 14. in 15. junija zelo mrzli dnevi; — 15. zjutraj je kazal grkomér le 8°R. — Burja je skoz tri dni tako strašno divjala, da je kmetovalcem skoraj ves up do dobre trgatve uničila. Sadje je tudi prav dobro kazalo, pa burja je skoraj vse vgonobila. — Zdaj imamo zopet lepe gorke dneve, pa Bog obvari, da bi nas v prihodnjič še kaka nesreča ne zadela, da bi vendar revnim kmetom saj to ostalo, kar jim je burja zdaj pustila. — A ko sem pisal ravno te vrstice, začeli so se kupičiti čez občino oblaki, ki nam niso nič dobrega naznanovali. In res, proti večeru (20.) nastala je zopet huda ura, toča je jela nalezavati, vse je bilo v strahu, da nas bo zopet nesreča zadela; pa vendar okoli Trsta nam je sedaj prizanesla, pri sv. Ivanu je še precej škode naredila, več je pobila po Občini, hudo pa je potolkla po Krasu. Vasi: Krajna vas, Dutovlje, Tomaj in dr. so močno zadete. Stari ljudje ne pomnijo tako debele toče, kakor je padala ta dan. Ubogo ljudstvo zdihuje in tarna: „Kaj bo, kaj bo!“ Res, kamor se človek obrne, ne sliši družega kot od nesreč in nadlog; ali žalostno je le to, ker svet noče spoznati, da

so to šibe, s katerimi Bog svet strahuje in tepe. Zraven tega pa še zanikarni liberalni časniki ljudi od poboljšanja odvrtačujejo, ker se jim lažejo, da so to zgolj natorne prikazni. Nesramni krivi preroki.

Z Dunaja, 26. junija. Vradni in na pol vradni listi še zmerom dokazujejo, da spremembe v vojnem ministerstvu nimajo nobene političnega pomena; zlasti Ogerski listi se delajo, kakor da bi grof Andrassy še ravno tako trdno stal kakor poprej. Istina pa je, da nad spremembo so ostrmela vsa troja ministerstva, tedaj mora vendar le imeti nekaj političen pomen. — Baron Koller je vojnim vradom pismeno naznanil, da je prevzel vojno ministerstvo. —

Česka, 27. junija. Iz Kraljevega Gradca se poroča, da je škofijski konsistorij vsim vikariatom naročil nižjem duhovnikom naznaniti, da se imajo pri nastopu novih služb strogo držati novih verskih postav!

Iz Prage, 18. junija (Izv. dop.) Kot strela z jasnega neba nas je zadela in iznenadila zmenja cesarjevih namestnikov tu v Pragi in sestrski Moravi, zmenja, ktera straši ustavake pražke in dunajske, da strahu stikajo glavé kot piščeta, ki sicer čujejo jastreba, pa ga ne vidijo. General Koller, cesarjev namestnik česki, je povišan za ministra vojne, in na njegovo mesto pride uže v nekoliko dneh moravski namestnik baron Weber, rodom Čeh iz Světla, a eden iz meju najboljih vradnikov za dobe bahovskega birokratizma, — dokaz, da vladni sistem ostane nespremenjen. Z odstopom generala Kollerja zamore državno-pravna opozicija česka le v tem biti zadovoljna, da mu je vkljub njegovega potlačevanja in stiskanja česka falanga sijajno dokazala, da je niti upognil nij, tim manje ulomil. Protil nam je z obležnim stanjem, koval v okove, pokoril z vojaki in topovi narodno stranko, a vendar je nij za korak približal blaženi dunajski ustavi. — Konstatovati zamoremo samo 3 dogodke energične, ktere je Koller z „vojaškim in paragrafnim mečem“ — izpeljal, to so konfiskacija premoženja domovinskega gospodarskega društva, okupacija kolinska, in volitve „chabusove“ v velikem posestvu. Ostalih zaslug, ktere ne spadajo v javnost, vam ne morem imenovati, zaradi — ljubljanskih tiskovnih razmer; vendar je bil v nepolitičnih zadevah, gospodarskih in davkarskih jako nepristransk. Ustavaki z od-

Ta leta med seboj primerjena pomnožili so se dohodki od 1870 do 1873 za 58½ milijona, t. j. za 45·78 stotink, od leta 1870 do 1873 za 3327400 goldinarjev, to je za 21·83% in od leta 1872 do 1873 za 25193000 gold., t. j. 15·69%. Kaj zanimivo bilo bi te razmere primerjati z dotičnimi razmerami drugih evropskih držav. Ker se bi pa ta pregled avstrijskih železnic preveč podaljšal, opustimo to delo za ugodniši čas; za ta čas naj bodo odložene še razne druge stvari, katerih tu celó omenili nismo.

H koncu naj s števili le nekoliko razjasnem preveliko važnost železnic ob vojski. Ta prevelika njih važnost se je najočitnejše pokazala v zadnji prusko (nemško) - francoski vojski, a ker tu govorimo o avstrijskih železnicah, naj tu omenim le avstrijske vojske in sicer vojsko z Italijani in Francozi (leta 1859) in vojsko z Italijani in Prusi (leta 1866). V tem oziru smo Avstrijanci prvi rabili železnice, da bi nagloma prepeljali mnogobrojne vojske, mnogobrojna krdela. Pozno na jesen leta 1850 so v kratkem času tedanje nerazvite avstrijske železnice iz Dunaja in iz Ogerskega proti se-

verni meji cesarstva. Takrat je dotična železnica čez Olomuc in Berno v 26 dneh prepeljala 75000 mož, 800 kónj, 1800 vojaških vozov in kanonov; po takem vsaki dan 3000 mož, 300 kónj, 70 vozov in okoli 3000 centov vojaškega blaga. Vsak dan je šlo iz Dunaja po 6 do 7 vlakov; 29. novembra so prepeljali celó 8000 mož, 550 kónj in 180 vozov; šlo pa je ta dan 8 posebnih vlakov iz Dunaja.

Meseca prosenca 1859 so prevažali tretje krdelo avstrijske vojske iz Dunaja po južni železnici v Nabrežino. Štelo je to krdelo 20000 mož, 5400 kónj in 278 vozov ter je v 14 dneh prišlo na Primorsko. Prvi dan so prepeljali skoro 9000 mož, 200 kónj in 31 vozov (na 9 vlakih); drugi dan se ni mogel odpeljati noben vlak, ker je bilo železnici po polnem zmanjkalo vozov, zato so naslednje dni kaj različno prevažali krdela, kaki dan je odšel le 1 vlak, kaki dan 2 itd. do 6 vlakov.

Kraševci dobro vedo, da takrat še ni bilo železnice iz Nabrežine dalje čez Goriško v Italijo, zato so si pri tej priliki vozniki zaslужili premnogo denarja; celó od nas, daleč iz gorenjskega Kranjskega šli so vozniki vojake

in vojaško blago prevažati ter prinesli domu mnogo srebrnjakov, kajti tačas je cesar plačeval s samim srebrom. — O istej vojski so tudi Francozje po železnicah še dosta hitreje prevažali vojščake, konje in vojaško blago. — 22. maja 1859 napotili so prvo krdelo avstrijske vojske in eno konjiško divizijo v Italijo; šli so čez Tirolsko (do Inšpruka), potem k nogam prek prelaza Brenera v Bolzano, kjer so se novo vsedli na železnico — in 14 dni po odhodu iz Českega se je uže 8000 mož prvega krdela pri Magenti bfilo s sovražniki.

Še hitreje pa so vojake prevažali leta 1866 po južni železnici. Od 2. do 12. avgusta 1866 je šlo po južni železnici iz Dunaja 297 vlakov, na katerih je bilo 3765 častnikov, 123663 mož, 16631 kónj, 254 topov (kanonov), 2777 vozov z raznim blagom, 300 pa z živežem. Vlaki razdeljeni v 10 dni in 16 ur, pride 27·8 vlaka na vsak dan — na 24 ur. Vsak dan je proti jugu drdralo okoli 1000 naloženih voz, tako da so ljudje ob železnici strmeli, od kodi se jemljo. Od rečenih 297 vlakov šlo jih je 79 v Beljak na Koroškem, 219 pa v Nabrežino in Gorico.

(Dalje prih.)

stopom generala Kollerja niso prav nič zadovoljni, če dunajsko ministerstvo misli, da bode baron Weber po njegovi volji in povelju na Českem germanizoval in pokoril opozicijo česko, kakor je nekaj delal na Moravskem, mora ga podučiti „Kollerjeva onemoglost“. Mogoče, da pri bodočih volitvah meseca julija pokaže svojo birokratično „korajžo“, ter vrh tega mladočehom pomore k zmagi, kjer se da, dasiravno v mladočeskimi krogih vsled neugodnih novic iz dežele vlada sključenost in obupnost. Baron Weber še tako dolgo ne bode vladal dežele česke na „pétikostelnem plácku“, kot Moravo v Brnu.

„Posel z Prahy“ piše o novem namestniku: „Prihod njegov v kraljevstvo česko znamenja, da bitú razvil svojo eneržijo, da bi tu z ofensivo to poskusil, kar nij dokončal, ne prelomil baron Koller. Tako vsaj si njegovo umeščenje mislimo.

Ne dvomimo, da se znamo tudi proti baronu Webru braniti. Vsaj so bratje Moravani v manjšem številu in mirnejšega značaja zmagali v eni seji dežel. zbora stališče barona Webera, in s pomočjo resnice in opravičenih zahtevanj se, ako Bog da, tudi nam posreči, ki imamo ravno to orožje v rokah.

Moravani danes svobodneje dihajó; karkoli pride, huje ne bode, nego je bilo. Mi si pa po odhodu barona Kollerja še oddahniti ne moremo. — Dasiravno smo imeli jako trdo dobo, doba barona Webera zamore biti še — hujša.“ Pa osebe prihajajo in odhajajo; vprašanje in zadeva česka pa stoji danes tu nezmenjena, ker niti meč ni zamogel vrlemu narodu napovedati smrti. Ako vojak Koller ni zmagal, bo še manje odgojenec policajnih vradov Páumovih — Weber!“ —

Ogerska, 27. junija. V zboru so se 23. t. m. 3 ure pregovarjali o predlogu ministerskega predsednika, da naj se načrt o posilnem civilnem zakonu preloži. Levičarji so hudo razsajali nad ministerstvom, čigar predlog pa je obveljal s 158 glasovi proti 108. Bitto je sicer rekel, da preloženo še ni odloženo, pa Ogerskej bi bilo na korist, da bi se tam ne vnela cerkvena borba, ker ima veliko prašanj rešiti, ktera so za njo potrebnejša, kakor pa civilni zakon. — Sedmograjsko mesto Bistrica je državnemu zboru poslalo prošnjo, da naj se minister Szapary zaradi nepostavnega obnašanja do Saksoncev toži. Pa zbornica je to prošnjo odbila. Naj hujši so zoper to govorili levičarji ter so o tem pokazali, da je prazno tisto upanje, kterege so nemadžarski na Ogerskem na njihovo svobodo in pravico ljubnost stavili.

Iz Zagreba, 22. junija. Dr. Pavel Gostiša imenovan je za pravnega načelnika hrovaške deželne vlade, dvorni svetovalec dr. Radivojevič pa za predsednika septemviralnega stola. — Ruskim časnikom se z Dunaja piše, da mislijo Černoviškega nadškofa Bendella izvoliti za Karlovskega grškega patrijarha, ki je višji glavar avstrijskih starovercev.

Vnanje države.

Pruska, 24. junija. „Prov. Corresp.“ piše, da cerkvene borbe še ne bo konec, če bodo sklepi v Fuldi zbranih škofov takošni, kakoršni so bili sklepi moguntskega katoliškega zbora. Ker vlada se more poslužiti vsih pripomočkov, da bode do dobrega zatrla cerkveno politično radikalstvo (!). Veselo je pa slišati, da angležka zbornica ravno nasprotno ravna, kajti zavrgla je z 237 glasovi proti 94 nek

predlog, ki je meril na to, da bi se tudi na Angležkem posnemal zgled cerkveno-borbni Prusov.

Francoska, 27. junija. Levo središče namerja glasovati za razpust narodne skupščine, če Perierov predlog ne bo obveljal. Ker je pa vsih skupaj le 317, z bonapartovci pa 340, kar je še zmerom premalo, ker šteje skupščina nad 700 udov, zato skušajo pridobiti si še 53 desničarjev, ki so 16. maja podrli Broglievo ministerstvo. Pa ker so mnogi levega središča zoper razpust, pa tudi zoper republiko, bi se utegnili monarhija še prej ustanoviti, kakor bi marsikdo mislil. To je gotovo, da se bode izdatno podpiral Larochfauouldov predlog, kadar zopet pride na dnevni red.

Srbska, 27. junija. Pogreb bivšega ministra Garašanina 23. t. m. bil je jako sijajen. Vdeležili so se ga vsi zastopniki vnanjih vlad in mnogo ljudstva.

Domače novice.

(„Narod“ pa vandalizem na ljubljanskem pokopališču.) V št. 142 se je „Narod“ spravil nad oskrbnike ljubljanskega pokopališča ter jim bere levite, ker so pred dvema letoma prodali prostor, kjer je bil slavni kranjski zgodovinar Linhart pokopan, njegov kameniti spominek oškodovali in proč vrgli ter ga še le od „Tagblatta „grajani tam nekje blizu groba vdelali. Zdaj pa se je enako zgodilo s spominkom Koritkovim, ker se je nek ljubljansk bogat filister izmislil, da hoče prav na tem mestu imeti rakev svoje obskurne familije. „Ker je menda po mošnji vdaril, da je zažvenkljalo“, piše obrekovalni list, „tist far, ki ima oskrbovati te reči, ni nič vprašal po spodobnosti in pieteti do zaslužnih pokojnih narodnjakov, nego demoliran na tleh leži Koritkov spominek in ga bodo morda celo proč vrgli, ako ne iz milosti vsadili tam, kjer Koritko ni pokopan.“ Kolikor besedi, toliko laži! Cerkevno oskrbnništvo tu nima nič določevati, ampak vse je že določeno od c. kr. deželne vlade v soglasju s škofijstvom z razglasom od 12. februarja 1867 št. 867, in oskrbnništvo se mora strogo držati teh določeb, ki zapovedujejo, da prostori ob zidu se morajo prodati po 30 gld. □ seženj. To pa ni škandalozna simonija, kakor pravi „Narod“, ampak ker se prostor, zidovje, grobarji ne dobe zastonj, mora pokopališče imeti nekaj dohodkov, s kterimi se plačujejo omenjeni stroški, ki so znašali pri zadnjem razširjenju pokopališča in zidanju nove mrtvaške hiše 18000 gld., tako da pokopališče še zdaj tiči v hudih dolgovih. Ker so pa skoro že vsi prostori prodani, si jih ne more ne oskrbnništvo, ne ljudstvo več zbirati, ampak oskrbnništvo mora prodati le tiste, ki so pokopališču še ostali; če bi pa tega ne hotelo, smel bi vsak, kteremu se kak prostor odreče, tožiti ga pri c. k. vladi.

Kdor pa kupi kak prostor, ima pravico tam postaviti svoj spomenik. A oskrbnništvo je od kupcev dotičnih prostorov vselej zahtevalo, da se spominki za narod zaslužnih mož ohranijo. To se je zgodilo pri Linhartu, Vodniku, Čopu in sedaj tudi pri Koritku. Poškodovanja Linhartovega spominka oskrbnništvo ni bilo čisto nič krivo; to je bilo samovlastno delo kamnoseka g. Petra Tomaná. Ko se je pa oskrbníštvu poročilo, kaj je storil, žugalo mu je, da ga hoče tožiti zaradi motenja posesti in tega le zato ni storilo, ker je g. Toman prosil odpuščanja ter obljubil, da hoče vse lepo popraviti. Koritkov spominek pa se je moral iz zida vzeti, ker se tam zida

rakev in bi bil sicer padel na tla; pa oskrbnništvo je tudi za ta spominek zahtevalo, da se postavi nazaj v zid in stavbeni mojster Drev je naredil g. H. ličen obris, kako bosta njegov in Koritkov spominek zopet lepo vdelana. Iz tega je razvidno, da pokopališčno oskrbnništvo ima za može, ki so za narod kaj posebnega storili, dostojno spoštovanje, da pa „Narod“ ne pozna dostojnosti, ker ga tako krivično nesramno in umazano obrekuje. Ne na ljubljanskem pokopališču, ampak v „Narodni tiskarni“ je tedaj doma vandalizem.

V ravno tisti številki ta vžigavec rogovilstva, kteri bi naj raji cerkev z vsemi duhovni videl v sužnosti pod liberalnimi podplati, nesramno žveka, češ, da so nižji duhovni tlačeni po škofovskem absolutizmu.“ Štupidnost ne razumeva, da pokorščina vernikov in duhovstva do škofov bode takrat absolutno tlačenje, kadar bode pokorščina otrok do staršev táko „tlačenje“; nepokorščina in rogoviljenje do škofov pa bode takrat „svoboda“, kadar bode puntanje otrok zoper starše „svoboda“. — Vidite, taki nauki se trosijo, kadar brezbožnost in nevednost časnike vreduje!

(Prijetelji, naročite!) Kaj? „Učit. Tovariša“ za drugo polovico t. l.; saj veste, da za rodoljubje se papir in tisek ne dobiva, akoravno se že list iz tega nagiba spisuje in vreduje. Po svoji navadi vas „Tovariš“ dvakrat na mesec pohodi in prinaša raznovrstnega berila. — Povemo vam pa že naprej, da se „Tovariš“ ni dosihmal še nič poboljšal, ravno tisti je, kakor je bil že leta in leta, katoličan po veroizpovedanji in Slovenec po rodu. — Ako vam tedaj to več ne vgaja, nikar se ne naročujte, niti ne berite lista; potem naj pa le piše; bode že nehal, ko ga nihče ne bode več bral. — P. i. naročnike, ki so z naročnino na dolgu, vabimo, da pošljejo zaostalo naročnino; tem pa res ne moremo pomagati; v kazen, da so brali ta „mežnarski list“ (kali?), ga bodo mogli še plačati. — Resnice in faktičnih razmer nismo svojim tovarišem nikdar zakrivali, dasiravno so si nekteri ušesa mašili, da bi ničesa ne slišali, in svoje tovariše v sedanjih okolščinah bolj milujemo, kakor obsojamo, a pomagati jim moremo toliko, kolikor drugi listi, s tem namreč, da pritožbe priobčujemo in svetu naznanjamo, kar učitelje obtežuje, pomoč je pa le pri tistih, ki imajo veljavo, moč in oblast. Naj to sedaj zadostuje. — „Tovariš“ veljá za pol leta 1 gld. 50 kr. Naročnino sprejema založnik. — Vsem sedanjim šolskim in sploh političnim prijateljem se vljudno zahvaljujemo za materijalno in duševno podporo, ter jih prosimo, da nas tudi v prihodnje ne pozabijo; naročnikov si s tem ne bomo iskali, da bi druge obirali, svojega lista ne bomo nikomur vrivali, pa tudi ne obetamo kaj, česar dati ne moremo. Kdor razume naš čas, razume tudi nas. Bog!

Vredništvo in založništvo.

Razne reči.

— Od sv. Petra blizo Maribora se nam piše: Da nesreča dolge korake dela, kadar k hramu gre, kratke pa, kadar ga zapušča, tega pregovora resnica se le predostikrat v našem življenju potrdi. V dokaz temu imamo spet nesrečo, ki se je prigodila v fari sv. Barbare pri Vurmbergu. Tam je blizo cerkve silno globok studenec, v kterega je preteklo soboto 20. t. m. nek maček padel. Da bi se studenec te nepotrebne stvari očistil, se podá vanj ondašnji pogrebnik F. M., kterege so v vedru v studenec spustili. Ko tam v studencu

